

شرایط شهود در فقه اسلامی

معصومه رحیم نهاوندی

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

M.rahimnavaendi@gmail.com

چکیده

آیات زیادی در قرآن کریم نسبت به شهادت شهود در سوره های مختلف پیش بینی شده و با بررسی منابع فقهی، اعم از یکی از بزرگترین اهداف اسلام، برقرار کردن عدالت است، این هدف که یکی از برجسته ترین رسالت های پیامبران الهی به شمار می رود، از بارزترین اسبابی است که به برقراری عدالت کمک می کند. شهادت یا گواهی، راهی است برای تشخیص حق از باطل، و مرزی است که حق طلبی را از ادعاهای کاذب و دروغین جدا می کند. آیات و روایات آنچه بیشتر از همه به چشم می آید بحث در باب الزام به تحمل و ادای شهادت و حرمت کتمان آن بر اساس ادله موجود در این زمینه است. فقها با توجه به آیات و احادیث مرتبط در این مورد به بیان حرمت کتمان شهادت، الزام به تحمل و ادای شهادت پرداخته اند. قرآن کریم در آیات متعدد به حرمت کتمان شهادت پرداخته است. در باب شهادت، علمای شیعه اعم از متقدمان و متأخران از پنج تا ده شرط برای شاهد ذکر نموده اند. اکثر علماء شش شرط (بلوغ، عقل، ایمان، عدالت، طهارت مولد و عدم انتفاع) بیان کرده اند، و اقلیتی هم شرط اسلام و ایمان را جدا آورده اند. در مجموع می توان گفت که قبول بینه و شهادت شهود چه در محضر قاضی و چه در امور غیرقضایی چند شرط عام دارد که در مبحث شهادت جوامع فقهی درباره آنها بحث شده است مانند بلوغ، عقل، ایمان، ... که در تعداد این شروط بین فقهای عامه و خاصه اختلافاتی وجود دارد. علاوه بر اینها، دو شرط مرد بودن و شمار شاهدان نیز مطرح است که نسبت به موارد مختلف تفاوت می کند. بینه از نظر دو شرط یاد شده به چهار نوع حق الله، حق الناس غیر مالی، حق الناس مالی و مواردی که آگاهی مردان بطور عادی ممکن نباشد تقسیم می شود.

واژه های کلیدی: شهادت، شهود، فقه